

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; posiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 23. februarija 1876.

O b s e g: Velika korist Šentjanžve rži, posebno če ozimina pozebe ali pognjije. — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dal.) — Razglas deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu. — Navod za pridelovanje lanu in prediva po Belgiškem načinu. (Dalje.) — Postava o stavbah na Kranjskem. (Dalje.) — Recenzija „Latinske slovnice“. (Dalje.) — „Srbadija“ in „Srpska Zora“. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Velika korist Šentjanžve rži,

posebno če ozimina pozebe ali pognjije.

Letos se je zelo bati, da ne bi pognjile ozimna rž in pšenica zato, ker je že veliko snega padlo na polje takrat, ko zemlja še ni zmrznila.

Ker po taki uimi posebno velika škoda zadene manjšega kmeta, zato mislimo, da jim pride prav, ako jim v tej nadlogi dober svet damo, kaj naj storé, če jim letošnja zima ozimino vzame.

Ker pri nas po požeti rži ali pšenici kot drugo frugo sejemo ajdo in repo, zato je navedena škoda, katere se ima kmetovalec bati, tem večja, ker se ne more odvrniti s tem, da bi namesti pozeble ali gnjile ozimine se sejala jara rž, pšenica ali oves, kajti ajda se po ravno imenovanih žitih ne more več o pravem času sejati, kakor je to po ozimini mogoče.

Po skušnjah na vrtu družbe kmetijske Ljubljanske se sme takrat, kedar je ozimina tako pod zlo šla, da se njiva preorati mora, priporočati za setev ali hribovska košata rž (Gebirgs-Staudenroggen) ali velikanski oves Ligovo, prav posebno pa Šentjanževa rž (Johanniskorn) pod sivo ali tartarsko ajdo (Silber- oder tartarischer Buchweizen).

Če je jesen ugodna, se mora siva ajda po požeti koščati rži ali po požetem Ligovo-ovsem še dobro ponesti, vendar je za drugo setev boljša strnišna repa, korenje ali mešana klaja.

Vsakako pa največ dobička donese in je tudi najbolj varno, da se v preorano njivo siva ajda s šentjanževo ržjo vseje. Ajda je po takem lahko do srede malega srpana kot bogat pridelek že v kozolcu, šentjanževa rž se bo pa potem pod senco ajde tako zarastla, da v 14 dneh celo njivo pokriva kot močna zelena odeja; konec velikega srpana se pokosi prvič, vdrugič pa že pred sv. Lukežem z obilnim pridelkom suhega sena, ako gospodarju ni ljubše, da šentjanževko za frišno klajo porabi.

Zelena pa tudi suha šentjanževa rž je živini tečna klaja, katero rada žre in še raje kot deteljo. Siva ajda s šentjanževo ržjo je pa za našo deželo najbolj koristna zato, ker ajdi poleti slana ne škoduje, poleg tega pa je tudi gospodar delo in stroške setve ozimine rži v jeseni si prihranil, pri tem pa si semena in dobre klaje pridobil, kar bi mu utegnilo nesrečno žetev ozimne rži večidel nadomestiti ali celo nekoliko dobička donesti.

Šentjanžova rž je pa še posebno priporočati našim kmetom na Dolenskem in pred vsem po Metliških in Črnomaljskih ravninah, ki imajo bolj globoko zemljo.

Šentjanževa rž ni noben izvršek kake druge rži, ampak je posebna vrsta (sorta) rži. Posebne vrednosti je pri tej rži to, da njeno dolgo klasje, ki pririvši iz bilke drugačno barvo ima kakor navadna rž, ne cvetě ob enem po celi dolgosti, ampak da poredkoma klas za klasom cvesti začne; zato pozni ponočni mraz in mokro južno vreme nastavku zrn ne škodujeta in se zavoljo tega pri šentjanževi rži ne nahaja toliko gluhoga klasja kakor pri navadni. Še druga dobra lastnost šentjanževke pa je ta, da če jo gospodar zgodaj v jeseni samo za-se seje, se more enkrat ali še večkrat zelena kositi brez škode za pridelek zrnja in slame v prihodnjem poletju.

Šentjanževka ni zarad zemlje, kamor se seje, izbirčna; ona se dobro ponaša v plitvi in peščeni, pa tudi v težki, ilovnati in celo mokri zemlji, zato tudi na Ljubljanskem močvirji. Za oral zemlje se potrebuje blizo 4 mernike semena.

Jaz sem kupil seme hribovske koščate rži, Ligovskega ovsa in pa Šentjanžve rži pri W. Neumannu v Eibau-u na Saksonskem, ki z mnogovrstnimi semeni tržuje, in sem bil s tem semenom prav zadovoljen. Izvrstna šentjanževa rž se dobiva pri J. Schmidt-u v Neuwaldau-u na izhodnjem Pruskem (pošta Allenburg).

Lepo sivo ajdo ima gospodar Jože Stare po domače Kristan v Podjeli (pošta Boh. Bistrica), dobiva se pa tudi v prodajalnici grofa H. Attemsa v Šentpetru pri Gradcu (gräfl. H. Attemsa'sche Gemüse- und Samencultur-Station in St. Peter bei Graz).

Fr. Schollmayr.

Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih.

Po „Oesterr. Landw. Wochenblatt.“

(Dalje.)

Meseca februarija.

Dné Leta

12. 1766.

se je ustanovila čebelarska družba v Zgorelcu (Goerlitz) v zgornjih Lužicah, najstarejša čebelarska družba na Nemškem. (Ker so Lužice bile dežela slovanska, kaže ustanovitev čebelarske družbe v Zgorelcu, da je slovanski narod povsod s posebno marljivostjo gojil čebelarstvo.)